

Wemos

Aids en blikvernauwing

Aids maakt meer slachtoffers dan terrorisme, maar krijgt véél minder aandacht. Dat is misdadig, aldus Kofi Annan tijdens de recente internationale aidsconferentie in Bangkok. Minister Agnes van Ardenne voor Ontwikkelingssamenwerking is het daarmee eens en heeft aids, naast reproductieve gezondheid, als topprioriteit bestempeld. Nederland is maar klein, dus wil ze haar aandacht focussen om resultaat te boeken met haar hulp. De Nederlandse belastingbetaler, vertegenwoordigd in de Tweede Kamer, wil ook waar voor zijn geld. Die nauwe focus heeft echter een keerzijde: hij kan leiden tot blikvernauwing.

Armen maken geen onderscheid tussen medische factoren en de sociale en economische omstandigheden die hun gezondheid ondermijnen. 'Mijn dak lekt, er is maar één malariatablet in huis, de oogst wordt opgegeten door muizen, de put valt steeds droog en ik kan geen schoolboeken kopen', is het antwoord van een Oegandese boer wanneer hem naar zijn gezondheid wordt gevraagd.

De overheid in Oeganda heeft een redelijk samenhangend plan voor armoedebestrijding. Daarnaast wordt zij beloond

Donoren zeggen armoedebestrijding een steeds hogere prioriteit te geven. Ze doen pogingen hun programma's onderling en met de overheid te coördineren. Dat proces begint langzaam zijn vruchten af te werpen. In de gezondheidssector zijn verbeteringen zichtbaar. De eigen bijdragen voor patiënten zijn een paar jaar geleden afgeschaft, met als gevolg dat de armen zich ineens een bezoek aan de dokter konden veroorloven. Het ministerie van Gezondheid gaat nu de salarissen voor gezondheidspersoneel verhogen en een groot aantal vacatures opvullen. Dit is hard nodig voor het behoud van motivatie. Het levert overigens wel problemen op voor de missieklinieken, die hun personeel naar de beter betalende publieke sector zien vertrekken. Zelf kunnen ze geen salarisverhoging financieren.

Parallel hieraan arriveren de internationale aidsfondsen in Oeganda. Dat heeft nogal wat voeten in de aarde. Allereerst vanwege de eisen die de fondsen stellen en de manier waarop ze te werk gaan. Ze schoppen de planning van de overheid en andere donoren in de war. President Museveni bleek tijdens de aidsconferentie in Bangkok ineens een warm voorstander van abstinentie. Duidelijk om zijn Amerikaanse geldschieters te plezieren, maar in tegenspraak met de boodschap van de - succesvolle - aidspreventiecampagnes in Oeganda.

Een ander probleem is de angst van de minister van Financiën dat het extra binnenstromende geld de inflatie aanwakkert. Hij wil de publieke uitgaven beperken, wetende dat het IMF dat op prijs stelt. Het komt erop neer dat het inkomende geld gepaard gaat met bezuinigingen op het reguliere budget voor gezondheid.

Glukkig zegt onze minister Van Ardenne niet zo dol te zijn op dit soort internationale fondsen. Alleen lijkt ze zelf niet verder te willen kijken dan aids en reproductieve gezondheid. Andere donoren zullen de overige problemen in de gezondheidszorg aanpakken, is de impliciete suggestie. Maar die donoren hebben één ding gemeen: een smalle focus en een blinde vlek voor onderliggende problemen. Zonder goed functionerend systeem van basisgezondheidszorg zijn de ziekteprogramma's veel minder effectief. Maar omdat donoren de belastingbetalers graag wil-

len melden hoeveel aidspatiënten er met hun euro's worden geholpen, zullen de rapportages het niet melden als er tegelijkertijd minder gebroken benen worden gezet of de reparatie van het röntgenapparaat is uitgesteld. Een euro kan maar één keer worden uitgegeven en het gezondheidspersoneel kan niet alles tegelijk. De minister riskeert haar doel voorbij te schieten. Het is te hopen dat onze volksvertegenwoordigers niet lijden aan blikvernauwing. ■

Ellen Verheul,
projectleider armoede en gezondheid, Wemos

DE FOTO IS HELAAS
NIET BESCHIKBAAR
VOOR INTERNET

FOTO: BERNARD RISSON, CORRIS SYGMA, TCS

met relatief veel ontwikkelingshulp en leningen omdat de economische aanbevelingen van het IMF en de Wereldbank trouw worden gevolgd. Tegelijkertijd kampt het land echter met een torenhoge schuld, die in de ogen van de Wereldbank en IMF 'aanvaardbaar' is.

Het gemiddelde inkomen is 380 dollar per jaar. Het ministerie van Gezondheid heeft een budget van 8 dollar per persoon. Meer dan twee keer zoveel gaat op aan rente en aflossing van de buitenlandse schulden. Dat geeft de overheid weinig financiële speelruimte. De afhankelijkheid van de wensen en eisen van de donoren, tevens schuldeisers, is groot.